

Inflacija i njezina obilježja

Barlek, Tihana

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:555716>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET
STRUČNI POREZNI STUDIJ

Katedra za financijsko pravo i financijsku znanost

INFLACIJA I NJEZINA OBILJEŽJA

ZAVRŠNI RAD

Studentica: Tihana Barlek

Mentorica: prof. dr. sc. Sonja Cindori

Zagreb, kolovoz 2023.

IZJAVA O IZVORNOSTI

Ja, Tihana Barlek pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristila drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Tihana Barlek

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. ANALIZA INFLACIJE	2
2.1. Pojam i značenje inflacije	2
2.2. Ciljanje inflacije	3
3. VRSTE INFLACIJE	5
3.1. Podjela prema intenzitetu	5
3.1.1. Hiperinflacija	5
3.1.2. Galopirajuća inflacija	6
3.1.3. Umjerenjena inflacija	7
3.1.4. Blaga inflacija	7
3.2. Podjela prema početnim uzrocima	7
3.2.1. Inflacija potražnje	7
3.2.2. Inflacija troškova	8
3.2.3. Strukturna inflacija	8
3.3. Podjela prema dužini trajanja	9
3.3.1. Sekularna inflacija	9
3.3.2. Jednokratna inflacija	9
3.3.3. Kronična inflacija	9
3.4. Podjela prema geografskom podrijetlu inicijalnog uzroka	9
3.5. Podjela prema virulentnosti	9
4. MJERENJE INFLACIJE	10
4.1. Percipirana inflacija	11
5. POZITIVNE I NEGATIVNE STRANE INFLACIJE	12
5.1. Pozitivne strane inflacije	12
5.2. Negativne strane inflacije	12
6. ANALIZA INFLACIJE U HRVATSKOJ	14
6.1. Učinak uvođenja eura na inflaciju	15
7. SUZBIJANJE INFLACIJE	16
8. INFLACIJA U SVIJETU	18
9. ZAKLJUČAK	19
POPIS SLIKA I TABLICA	20
LITERATURA	21
Knjige:	21
Internetski izvori:	21

1. UVOD

Jedan od aktualnih problema definitivno je inflacija. Ulaskom u trgovinu primjećujemo znatan porast cijena. U razgovoru s prodavačima, saznajemo kako je iz dana u dan potrebno mijenjati cijene proizvoda. Svakodnevno nezadovoljstvo kupnjom te strateško planiranje kupovine iscrpno djeluje na ljude. „Inflacija je vješta kao džepar, zastrašujuća kao provalnik i smrtonosna kao plaćeni ubojica“ (Citati.hr, 2023). Poznati citat Ronalda Reagana usporedbama dočarava težinu koju inflacija donosi svojom pojavom. Shodno tome važno je pronaći metode u borbi s njom.

Rad sadrži devet poglavlja. U prvom poglavlju predstavljena je tema ovog rada. U drugom poglavlju provodi se analiza pojma i značenja inflacije te ciljanje inflacije. Treće poglavlje prikazuje vrste inflacije i prema kojim podjelama se može vršiti. Četvrto poglavlje opisuje način mjerenja inflacije i obrazlaže pojam percipirane inflacije. U petom poglavlju nalaze se pozitivne i negativne strane koje inflacija uzrokuje. Šesto poglavlje ukazuje na stanje u Hrvatskoj što se tiče inflacije i uvođenja eura. Sedmo poglavlje odnosi se na suzbijanje inflacije te razmatra metode i načine koji su najprisutniji. Osmo poglavlje prikazuje kakva je trenutna situacija u svijetu i neka od stanja inflacije s kojima su se države suočile. U devetom poglavlju nalazi se zaključno razmatranje. Na kraju rada nalazi se popis slika i literature kao popis izvora.

Metode koje su korištene u radu su metode indukcije, dedukcije, analize, sinteze, komparacije, deskriptivna metoda i metoda kompilacije.

2. ANALIZA INFLACIJE

2.1. Pojam i značenje inflacije

Inflacija potječe od latinske riječi *inflatio* što u prijevodu znači napuhivanje. Napuhivanje karakterizira opći rast cijena. Prije svega, inflacija je neizbježna gospodarska pojava koja izaziva veliku pozornost. Kod ljudi pobuđuje strah i zabrinutost, a na gospodarstvo ostavlja velike negativne posljedice. Ne postoji općeprihvaćeni pojam inflacije. Pojavljuje se kada postoji neravnoteža između potražnje i proizvodnje. Označava opći porast cijena usluga i dobara, a s druge strane intenzivan pad vrijednosti novca.¹ Primjećujemo da su cijene usluga i dobara te vrijednost novca u obrnuto proporcionalnom odnosu. Tijekom građanskog rata 1861.-1865. godine u SAD-u prvi put je inflacija upotrijebljena kao pojam. Sve značajnije inflacije do Drugog svjetskog rata uzrokovali su ratovi i revolucije.² Ipak inflacija, koja je nekad bila povezivana s ratom, danas u razdoblju mira, predstavlja složenu ekonomsku pojavu.

Nakon Drugog svjetskog rata, gospodarstvo se sve više susreće s pojavom stagnacije. Stagnacija dolazi od latinske riječi *stagnare* što u prijevodu znači zaustaviti se i predstavlja opći zastoj u ekonomskom rastu neke države. Situacija u kojoj ne postoji višak globalne potražnje, ali cijene ne prestaju s rastom.

Suprotno od inflacije je deflacija. Deflacija predstavlja opći pad cijena. Možda na prvu to ne zvuči loše, ali kroz povijest pokazalo se da uzrokuje itekako negativne posljedice. Ispostavilo se da tijekom deflacije potrošači odgađaju potrošnju jer očekuju još veći pad cijena. Naravno, to se negativno odražava na trgovinu jer se dešava prevelika ponuda, a premala potražnja. Kako bi se riješio problem gomilanja proizvoda, trgovci su prisiljeni smanjiti još više cijene. To se automatski reflektira na smanjenje plaća i otpuštanje radnika što donosi nezadovoljstvo i siromaštvo. Opći pad cijena smatra se daleko opasnijim od inflacije.

U novije vrijeme susrećemo se s fenomenom poznatim pod nazivom „asset price deflation“. Radi se o naglom padu cijena, ali određenih oblika imovine kao što su npr. dionice. Isto tako, potrebno je spomenuti pojam dezinflacije, slučaj u kojem dolazi do usporavanja inflacije. Predstavlja skup mjera makroekonomske politike koji djeluje lagano i postupno na pad opće razine cijena tijekom dužeg razdoblja.

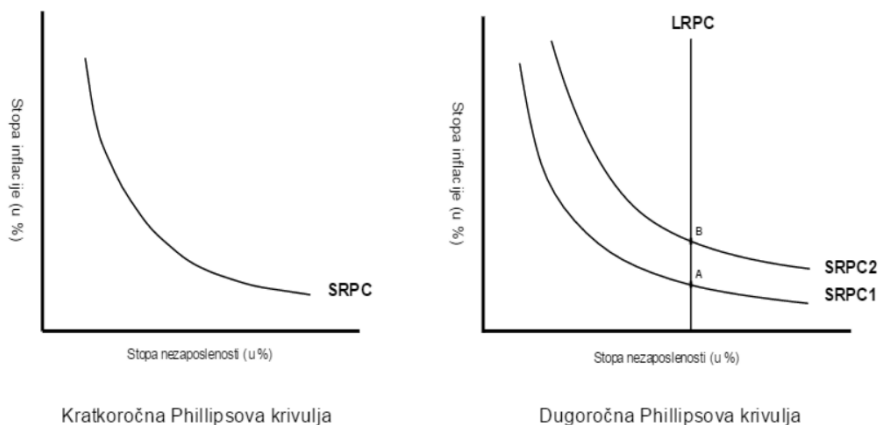
Inflacija je pojava koja se nikad ne javlja dva puta u istom obliku. Pojavljuje se u različitim društveno-ekonomskim i političkim uvjetima te strukturama koje su pogođene različitim problemima. U svakom inflatornom procesu prisutni su drugačiji uzroci, intenziteti povećanja cijena, dužina trajanja, virulentnost i posljedice. Stoga, ne postoji jedinstveno rješenje. Antiinflacijska politika poduzima mjere kojima se prilagođava konkretnim prilikama u svakoj zemlji.

¹ https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/explainers/tell-me-more/html/what_is_inflation.hr.html

² <https://ba.voanews.com/a/a-37-a-2003-03-23-16-1-85965972/1158349.html>

Klasična teorija inflacije razmatra inflaciju isključivo monetarnim fenomenom koji je uvjetovan povećanom količinom novca u optjecaju i rastu brzine obrtaja novca.³ Engleski ekonomist A.W. Phillips proveo je istraživanje kojim je dokazao da postoji veza između stope nezaposlenosti i stope inflacije.⁴ “Što je veća nezaposlenost, to će manji biti postotak porasta cijena, ali i plaća. Prema tome, povećanje nezaposlenosti u postocima obrnuto je razmjerno povećanju cijena, a upravo razmjerno sa stupnjem stabilnosti. Ako povećanje novčane mase nije dovoljno da se kompenziraju efekti povećanja poreza na cijene, cijene će opadati, proizvodnja će se smanjivati, nezaposlenost rasti, pa se javlja recesija. U obrnutom slučaju, javlja se inflacija.”⁵

Slika 1. Phillipsova krivulja

Izvor: izrada autora⁶

Kombinacija pouzdane empirijske relacije, zajedno s njenim jasnim objašnjenjem rezultiralo je prihvaćanjem. Moderna teorija inflacije predstavljena od strane A. W. Phillipsa nedugo nakon toga počela se smatrati netočnom zbog mogućnosti uspostavljanja više različitih razina inflacije na određenu razinu nezaposlenosti.⁷ Od tada u uporabi su dvije kratkoročne Phillipsove krivulje i jedna dugoročna, a u čast začetniku teorije naziv je zadržan.

2.2. Ciljanje inflacije

„Ciljane inflacije“ (engl. inflation targeting) koncept je koji pruža povjerenje javnosti u monetarnu i ekonomsku politiku u zemlji.⁸

Na Novom Zelandu 1990. godine prvi puta je primijenjen, a danas je razvijen u zemljama poput Velike Britanije, Švedske, Španjolske, Japana, Europske unije i tako dalje. Monetarnu politiku ciljanje inflacije uvodi središnja banka ili u suradnji s vladom.

³ Reić, Z., Mihaljević Kosor, M. (2011): Ekonomija, Treće izmijenjeno izdanje, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 294.

⁴ <https://proleksis.lzmk.hr/2951/>

⁵ Babić, M. (2003): Makroekonomija, op.cit., str. 517-518.

⁶ Reić, Z., Mihaljević Kosor, M. (2011): Ekonomija, Treće izmijenjeno izdanje, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 296, 297

⁷ Blanchard, Olivier. (2007.): Makroekonomija, str. 164-169.

⁸ <https://hrcak.srce.hr/file/15814>

Radi se o konceptu čiji kreatori takve monetarne politike unaprijed javno i službeno objavljuju razinu inflacije uobičajeno za interval od jedne do četiri godine. Takvim potezom jasno stavljaju do znanja da je to glavni cilj monetarne politike. Zemlje koje provode koncept ciljanje inflacije pokazalo se korisnim u usporedbi s drugim zemljama.

Monetarna politika ciljanja inflacije obično se uvodi zbog određenih razloga (Jonas i Mishkin 2003.). Jedan od razloga je kako bi se omogućila kredibilna monetarna politika. Obično nakon dugog razdoblja visoke inflacije i/ili gubitka nekog drugog kredibilnog cilja monetarne politike npr. tečaja ili monetarnih agregata. Također, da bi se središnjoj banci zajamčio neovisan instrument monetarne politike, uz zadržavanje pune odgovornosti za svoje poteze. Isto tako, da bi se smanjili društveni i ekonomski troškovi smanjenja inflacije, smanjujući inflatorna očekivanja u realnom i financijskom sektoru. Između ostalog, radi stabiliziranja razine outputa na način da jaz između potencijalnog outputa «prirodne razine zaposlenosti i outputa» i stvarnog outputa bude što manji.

3. VRSTE INFLACIJE

Inflacija je stalna suvremena pojava. S obzirom na različite kriterije može se podijeliti u više kategorija. U nastavku će biti prikazana podjela inflacije prema intenzitetu, početnim uzrocima, dužini trajanja, geografskom podrijetlu inicijalnog uzroka i virulentnosti.

3.1. Podjela prema intenzitetu

U nastavku se nalazi tablica koja prikazuje podjelu inflacije prema intenzitetu.

Slika 2. Inflacija prema intenzitetu

INFLACIJA	RAST CIJENA (%)
Blaga inflacija	Do 5% u godini
Umjerena inflacija	Od 5 do 10% u godini
Galopirajuća inflacija	Od 10 do 100% u godini
Hiperinflacija	Više od 50% na mjesec

Izvor: Benić, Đ, Makroekonomija⁹

“Kao i svaka bolest, inflacija se može pojaviti u različitim intenzitetima. Prema njezinom intenzitetu razlikujemo blagu ili puzeću inflaciju kad je stopa inflacije do 5 %, umjerenu inflaciju kada je stopa inflacije 5-10% i jaku ili galopirajuću kada je godišnja stopa inflacije preko 10%. Posebnu vrstu inflacije čini hiperinflacija kad je mjesečna stopa rasta cijena veća od 50%.”¹⁰

3.1.1. Hiperinflacija

Kada pričamo o intenzitetu, hiperinflacija je proces koji se najviše ističe. Podrazumijeva vrlo dugo razdoblje visoke inflacije, odnosno porast cijena u visini od 50% mjesečno.¹¹ Takav rast uzrokuje da tijekom godine razina cijena poraste 100 puta. Dešava se devalvacija valute.

⁹ Đ. Benić, Makroekonomija, Zagreb, Školska knjiga, 2016., str. 413.

¹⁰ Babić, M. (2003): Makroekonomija, op.cit., str. 492.

¹¹ <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/hyperinflation/>

Slika 3. Hanke-Krus tablica svjetskih hiperinflacija

Hanke-Krus tablica svjetskih hiperinflacija				
	Lokacija	Početak	Najveća mjesečna stopa inflacije	Valuta
1.	Mađarska	kolovoz 1945.	4,19 * 10 ¹⁶ %	peng
2.	Zimbabve	ožujak 2007.	7,96 * 10 ¹⁰ %	dolar
3.	Jugoslavija	travanj 1992.	313000000%	dinar
4.	Srbija	travanj 1992.	297000000%	dinar
5.	Njemačka	kolovoz 1922.	29500%	papiermark
6.	Grčka	svibanj 1941.	13800%	drahma
7.	Kina	listopad 1947.	5070%	juan
8.	Slobodni Grad Danzig	kolovoz 1922.	2440%	njemački papiermark
9.	Armenija	listopad 1993.	438%	dram i ruski rubalj
10.	Turmenistan	siječanj 1992.	429%	manat
11.	Tajvan	kolovoz 1945.	399%	jen
12.	Peru	srpanj 1990.	397%	inti
13.	Bosna i Hercegovina	travanj 1992.	322%	dinar
14.	Francuska	svibanj 1795.	304%	mandat
15.	Kina	lipanj 1943.	302%	juan
16.	Ukrajina	siječanj 1992.	285%	ruski rubalj
...				
23.	Venezuela	studeni 2016.	223%	bolivar

Izvor: Izrada autora¹²

Tablica prikazuje popis država koje su se suočile s hiperinflacijom. Na popisu je trenutno 57 država, a zadnja dodana je Venezuela. U studenom 2016. godine službeno je zabilježena kao slučaj hiperinflacije, a tada mjesečna inflacija venezuelanskog bolivara iznosila je 221%. Navedena tablica nudi informacije poput početka hiperinflacije, izdvojenog mjeseca prema najvišoj stopi i korištenu valutu u tom periodu.

Što se tiče hiperinflacije do Drugog svjetskog rata, ona se povezuje s političkim sukobima, ratovima i velikim otkrićima zlata.

Uzroci hiperinflacije nakon Drugog svjetskog rata pripisuju se značajnom porastu ponude novca, posuđivanju novca izdavanjem obveznica i krizi državnog proračuna.¹³

3.1.2. Galopirajuća inflacija

Galopirajuća inflacija javlja se u dvoznamenkastom i troznamenkastom broju. Njen raspon je od 10% do 100% godišnje.

¹² https://sites.krieger.jhu.edu/iae/files/2017/04/Venezuela_Enters_the_Record_Book.pdf

¹³ <https://www.weforum.org/agenda/2022/06/hyperinflation-inflation-interest-rate/>

Galopirajuća inflacija obično je uvod u hiperinflaciju zato što se brzo razvija. Tijekom rasta stope inflacije pokušavamo pronaći najidealnije rješenje za štednju to jest ulaganje novca.

3.1.3. Umjerena inflacija

Umjerenu ili kotrljajuću inflaciju karakterizira porast cijena od 5% do 10% godišnje. Prisutna je u mnogim svjetskim gospodarstvima. Obilježava lagani rast cijena i ne pobuđuje uznemirenost kod ljudi. Ljudi ne gube povjerenje u novac i dugoročne transakcije ne predstavljaju problem jer novac ne gubi na vrijednosti što nije slučaj kod galopirajuće inflacije i hiperinflacije.

3.1.4. Blaga inflacija

Blaga ili puzajuća inflacija nije opasna. Tijekom godine cijene rastu do 5%. Izražava se kao trend sporo rastućih cijena koji pozitivno utječe na gospodarstvo. Razlog pozitivnih posljedica na gospodarstvo je malo veći prihvatljivi višak potražnje koji potiče proizvodnju i zapošljavanje. S druge strane ne ostavlja negativne posljedice kao što je ugrožavanje životnog standarda.

3.2. Podjela prema početnim uzrocima

Više od 300 godina ekonomisti pokušavaju na što točniji način definirati značenje inflacije te njezine uzroke. Inflacija je višedimenzionalna i višeslojna pojava stoga saznanje o uzrocima teško je dokučivo.¹⁴ Postoji više teorija koje možemo podijeliti u tri kategorije.¹⁵

3.2.1. Inflacija potražnje

Nastaje kada se agregatna potražnja podigne u količini u kojoj proizvodna ponuda nije dovoljna da je pokrije. Dešava se višak potražnje, stoga ukoliko ne dođe do povećane proizvodnje cijene će rasti.

Klasična teorija inflacije potražnje

“Klasična teorija inflacije potražnje objašnjava inflaciju povećanjem novčane mase iznad porasta ukupne proizvodnje u narodnoj privredi na razini pune zaposlenosti. Pretpostavlja se, naime, da je agregatna potražnja funkcionalno ovisna i direktno proporcionalna veličini novčane mase (uz konstantnu brzinu njezina optjecaja).”¹⁶

Prema navedenoj teoriji inflacija se smatra monetarnim fenomenom. Prilikom povećanja količine novca dolazi do većeg kapaciteta potražnje od strane potrošača, a ukoliko proizvođači ne mogu zadovoljit tu potražnju, dešava se povećanje cijena usluga i dobara. Ova teorija se godinama razrađivala stoga se do 1929. godine razina cijene objašnjavala prema jednadžbi. Točnije, jednadžba razmjene Irvinga Fishera:

$$M V = P Y$$

¹⁴ Korošić, Marijan (1986): Inflacija i mogućnosti suzbijanja, str. 36-38.

¹⁵ <https://www.economicshelp.org/macroeconomics/inflation/causes-inflation/>

¹⁶ Babić, M. (2003): Makroekonomija, op.cit., str. 495.

Na lijevoj strani jednadžbe slovo M označava količinu novca, a V označava brzinu optjecaja gotovog novca. Na desnoj strani slovo P označava razinu cijena, a Y razinu realnog dohotka. Iz ove jednadžbe vidimo da će cijene rasti prema količini novca koji je u optjecaju. Kroz godine u jednadžbu su dodavane varijable poput kamatne stope, inflacionih očekivanja i slično. Teorija je izložena raznim kritikama poput nedostatka objašnjena zašto se mijenja M, odnosno zašto dolazi do većeg optjecaja novca.

Keynesijanska teorija inflacije potražnje

“Keynesijanska teorija inflacije potražnje temelji se na međuovisnosti između agregatne potražnje i domaćeg proizvoda, a ne na međuovisnosti između novčane mase i domaćeg proizvoda kao u klasičnim teorijama inflacije potražnje.”¹⁷ Prema navedenoj teoriji povećanje razine cijena objašnjava se povećanjem potrošnje, investicija, investicijskih dobra i javne potrošnje.

3.2.2. Inflacija troškova

“Uzorkovana je smanjenjem agregatne ponude uz istu agregatnu potražnju. To smanjenje ponude može biti posljedica porasta neke troškovne komponente, na primjer porasta materijalnih troškova (domaćih ili uvoznih) zbog smanjenja produktivnosti rada ili ekonomičnosti poslovanja, ili posljedica uvođenja novih fiskalnih opterećenja, poreza, doprinosa, carina, ili autonomnog povećanja profita zbog nesavršenosti tržišnog mehanizma.”¹⁸

Povijesni događaj koji opisuje inflaciju troškova je naftna kriza 1973. godine. Uzrokovana je značajnim povećanjem cijena sirove nafte. Zemlje izvoznice nafte promišljeno su smanjile proizvodnju da bi podigle cijenu. U samo nekoliko dana cijena je porasla s 3 dolara po barelu (159 litara) na više od 5 dolara što je oko 70%.

Kritika ekonomista koji se zalažu za klasičnu teoriju inflacije potražnje je da troškovi robe i usluga ne mogu dovesti do inflacije bez vlade i središnje banke koje povećavaju ponudu novca. Stoga, ako je ponuda novca konstantna dolazi do povećanja u cijeni roba ili usluga, a to će smanjiti količinu dostupnog novca za druge robe i usluge. Prema tome, cijena nekih od tih proizvoda će pasti i nadoknaditi rast cijena onih roba čije cijene su povećane.

3.2.3. Strukturna inflacija

Strukturna inflacija je pojava koja se u većini slučajeva javlja u nerazvijenim zemljama.¹⁹ U strukturno neusklađenim privredama javlja se želja za što bržim razvijanjem što često dovodi do narušavanja ravnoteže privredne strukture. U razvojnoj privredi inflacija je na neki način neizbježna.

Brzina, trajanje i prostiranje strukturne inflacije zavisi od nekoliko čimbenika.²⁰

¹⁷ Ibidem

¹⁸ Ibidem, str. 505

¹⁹ <https://hrcak.srce.hr/file/323988>

²⁰ Korošić, Marijan (1986): Inflacija i mogućnosti suzbijanja, str. 15.

Od brzine i širenja orijentacije proizvodnje na uvoznu supstituciju i tempa osposobljavanja mladih industrija da proizvode bez zaštite. Kao i od diskrepancije ekonomskog položaja poljoprivrede i ostalih sektora, od položaja industrijskog sektora. Uz to važan je odnos razmjene u vanjskoj trgovini.

Mijenjanje strukture privrede označava napuštanje jednog stanja i stvaranje novog stanja ravnoteže. Prilikom napuštanja stanja ravnoteže kako bi se stvorilo novo dolazi do otežanog održavanja stabilnosti cijena. Važno je naglasiti da dolazi do privremenog narušavanja te je prioritet da u što kraćem vremenu dođe do uspostave nove ravnoteže.

3.3. Podjela prema dužini trajanja

Inflacija prema dužini trajanja procesa može biti: sekularna (prolazna), jednokratna i kronična.

3.3.1. Sekularna inflacija

Sekularna inflacija traje najduže, ali po intenzitetu je najslabija. U vrijeme zlatnog standarda (do 1914. godine) bila je najprisutnija. Kretanje uvoza i izvoza zlata dovodilo je do faza rasta, a zatim do pada cijena. Ukoliko bi došlo do suficita u razmjeni roba, količina novca bi se povećala što je uzrokovalo porast cijena. Isto tako, deficit bi uzrokovao pad cijena zbog manje količine novca.

3.3.2. Jednokratna inflacija

„Jednokratna inflacija se odnosi na situaciju kad u zemlji dođe u kraćem razdoblju do općeg porasta cijena koji se potom raznim antiinflacijskim mjerama eliminira i ne pojavljuje se nakon toga duže vrijeme.“²¹

3.3.3. Kronična inflacija

Inflacija koja se teško eliminira. Njenu pojavu uzrokuje više čimbenika koji se isprepliću. Stoga, kroničnu inflaciju može uzrokovati pogrešna monetarna politika, politički i socijalni čimbenici u isto vrijeme. Javlja se kao kronična bolest koja prati gospodarske i društvene procese. Kronična inflacija obilježila je bivšu Jugoslaviju gdje su se ljudi navikli na suživot s inflacijom.

3.4. Podjela prema geografskom podrijetlu inicijalnog uzroka

Prema podrijetlu inicijalnog uzroka inflacija može biti domaća i uvozna. Domaća inflacija uzrokovana je domaćim uzrocima poput previsokih poreza, neefikasne raspodjele nacionalnog dohotka, porasta izvoza i drugo. Do uvozne inflacije dolazi tako što se prenese iz inozemstva, npr. preko vanjske trgovine ili zbog kretanja kapitala.

3.5. Podjela prema virulentnosti

Prema virulentnosti odnosno štetnosti, inflacija može biti aktivna i neaktivna te slobodna i prigušena.

²¹ Lovrinović, Ivan; Ivanov, Marijana (2009): Monetarna politika, RRIIF, op.cit., str. 363.

4. MJERENJE INFLACIJE

Upoznati smo s činjenicom da inflacija smanjuje kupovnu moć, iz te pozicije voljni smo saznati kako izmjeriti stupanj tih promjena. Praćenje kupovne moći novca otežano je zbog suvremene proizvodnje. Uzmemo u obzir sladoled, ne postoji samo jedna vrsta sladoleda i samo jedan proizvođač. Stara dobra i usluge sve brže su zamijenjena novim dobrima i uslugama. Pokazatelji kretanja cijena mogu biti pozitivni, a naši mjesečni izdaci znatno veći.²² Odgovor na to je što u strukturi košare proizvoda i usluga ne nailazimo npr. na sezonske proizvode jer zbog sezonskog karaktera imaju značajne oscilacije u cijenama. Mnoge varijable otežavaju praćenje kupovne moći novca. Kupovna moć novca bila bi lakše praćena ukoliko bi građani kupovali iste proizvode i usluge.

Indeks potrošačkih cijena (IPC)²³ koristi se kao opća mjera inflacije u Republici Hrvatskoj, a odražava promjene u razini cijena dobara i usluga koje u tijeku vremena nabavlja, koristi se njima ili ih plaća referentno stanovništvo (privatna kućanstva) radi potrošnje. Osim navedenog, koristi se i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama (npr. za indeksiranje plaća u kolektivnim ugovorima, indeksiranje mirovina i slično), usporedbu kretanja cijena unutar zemlje između određenih gospodarskih sektora, kao osnova za deflacioniranje pojedinih kategorija nacionalnih računa i drugih statističkih serija te se primjenjuje za analitičke svrhe. Brojni ugovori sadržavaju COLA (Cost of living) klauzule što označava da se plaćanja povećavaju razmjerno promjeni IPC.²⁴ Izrađuje se u skladu s metodološkim načelima od strane Međunarodne organizacije rada (ILO) i Statističkog ureda Europske unije (Eurostat).

Indeks potrošačkih cijena za Republiku Hrvatsku izračunava i objavljuje Državni zavod za statistiku (DZS). Harmonizirani indeksi potrošačkih cijena (HIPC)²⁵ ekonomski su pokazatelji koji mjere promjenu u razini cijena dobara i usluga koje tijekom vremena nabavljaju, koriste se njima ili ih plaćaju kućanstva. Od 2007. godine Državni zavod za statistiku izračunava HIPC i dostavlja Eurostatu, kao glavnom diseminatoru statistika HIPC-a na razini Europske unije.

Državni zavod za statistiku prati kretanje cijena košarica. Potrošačka košarica uključuje hranu, pića, cigarete, energiju, industrijske proizvode (npr. odjeća, namještaj i mobiteli), različite usluge povezane s prijevozom, komunikacijama, ugostiteljstvom i slično.²⁶

²² <https://www.investopedia.com/terms/c/coreinflation.asp>

²³ <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29174>

²⁴ https://www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/za%20studente/elektronicki%20udzbenici/Krueger_Makroekonomika.pdf

²⁵ <https://www.hnb.hr/statistika/statisticki-podaci/odabrane-nefinancijske-statistike/indeksi-cijena>

²⁶ <https://www.hnb.hr/-/sto-je-inflacija>

Slika 4. Indeksi potrošačkih cijena u lipnju 2023.

ECOICOP		Ponderi	$\frac{VI. 2023.}{\emptyset 2015.}$	$\frac{VI. 2023.}{VI. 2022.}$	$\frac{VI. 2023.}{V. 2023.}$	$\frac{VII. 2022. - VI. 2023.}{VII. 2021. - VI. 2022.}$
00	Indeks potrošačkih cijena – ukupno	1 000,00	126,1	107,6	100,9	111,3
01	Hrana i bezalkoholna pića	265,37	141,9	114,7	101,3	117,6
02	Alkoholna pića i duhan	50,14	133,4	107,7	102,0	105,1
03	Odjeća i obuća	61,15	117,8	108,1	98,0	108,6
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva	169,88	118,1	106,9	100,0	112,5
05	Pokuštvo, oprema za kuću i redovito održavanje kućanstva	57,79	126,4	109,7	100,6	113,9
06	Zdravlje	31,49	114,5	106,9	100,3	104,8
07	Prijevoz	139,53	119,8	94,7	101,5	106,3
08	Komunikacija	53,02	99,3	100,8	100,0	100,9
09	Rekreacija i kultura	52,12	120,0	107,0	101,6	108,6
10	Obrazovanje	6,88	105,8	103,0	101,1	102,1
11	Restorani i hoteli	50,15	155,9	115,7	104,0	117,1
12	Razna dobra i usluge	62,48	122,8	110,6	100,3	110,5

Izvor: izrada autora²⁷

Prosječno kućanstvo u Hrvatskoj u pravilu najviše troši na hranu i energiju.

U okviru razmatranja različitih načina mjerenja inflacije potrebno je upoznati se s pojmom „deflator“. Koristi se kako bi se izračunala realna vrijednost svih nominalnih ekonomskih veličina koristeći bruto domaći proizvod (BDP). To je brojka koja nam pokazuje promjenu cijena tokom određenog vremenskog razdoblja za proizvod. Izračunava se na sljedeći način:

$$BDP = \frac{\text{nominalni BDP}}{\text{realni BDP}}$$

4.1. Percipirana inflacija

Tijekom kupnje dobara i usluga primjećujemo njihove cijene te na taj način dobivamo predodžbu koliko se i kojom brzinom cijene mijenjaju. Nerijetko se naše percepcije ne poklapaju sa službenim podacima o inflaciji. Na temelju provedenih anketa potrošači percipiraju da je inflacija mnogo viša od izmjerene službene inflacije. Prisutni su razni razlozi koji utječu na takvo mišljenje, npr. potrošačkom košaricom nisu obuhvaćeni svi naši izdatci. Nositeljima monetarne politike percepcija inflacije predstavlja vrlo važnu komponentu jer je povezano sa stvaranjem očekivanja o budućoj inflaciji.²⁸

²⁷ <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58315>

²⁸ <https://www.hnb.hr/-/inflacija-i-percepcija-inflacije-u-hrvatskoj>

5. POZITIVNE I NEGATIVNE STRANE INFLACIJE

Inflacija je proces koji ostavlja brojne negativne posljedice. Rijetko kad se priča o onim pozitivnim, one su malobrojne i zanemarive pored negativnih. Tijekom inflacije bogati postaju sve bogatiji, a siromašni sve siromašniji.

5.1. Pozitivne strane inflacije

Korisnici kredita s fiksnom kamatnom stopom ostaju u pozitivnom položaju pošto je kamatna stopa dogovorena u trenutku sklapanja ugovora i ne mijenja se tijekom vremena.²⁹ Isto tako, ulagači mogu steći koristi od rasta potrošačkih cijena držanjem financijskih instrumenata na financijskim tržištima. Financijski analitičar Greg McBride smatra kupnju dionica koje se mogu pohraniti kao npr. zlato, također dobrom zaštitom od inflacije.

Država ima isto određene koristi. Povećava svoje prihode na temelju veće porezne osnove zbog porasta cijena. Dolazi i do izdataka države, ali s vremenskim pomakom i u manjem obujmu. Prilikom zaduženja država može biti u povoljnom položaju. Ako se zadužuje u domaćoj valuti i vraća kredite u domaćoj valuti te krediti nisu uz valutnu klauzulu, realna vrijednost novca pada.

5.2. Negativne strane inflacije

Tijekom inflacije stanje je izobličeno, kao i kretanja u gospodarstvu. Planiranje je otežano, a osjećaj za realnost se gubi. Inflacija donosi napetost u razvoju, dešava se slabljenje domaće valute, smanjenje inozemnih investicija, a dolazi i do socijalnog raslojavanja. Zbog smanjene kupovne moći domaće valute potrošači iz mjeseca u mjesec trebaju izdvojiti više novca za istu količinu dobara i usluga. Stanje inflacije uspoređuje se s vožnjom automobila po autocesti. Kad je vrijeme dobro, zbog vidljivosti možemo voziti brže. Ali, ako naletimo na maglu koja postaje sve gušća tada je potrebno da usporimo jer je vidljivost smanjena. Prisutan je strah da bi mogli nekog ili nešto udariti. Upravo tako je i s posljedicama koje inflacija prouzrokuje u gospodarskim odnosima.³⁰

Tokom inflacije svatko ustrajava zaštititi realne vrijednosti imovine. Populacija ljudi koja se odlučuje na štednju novca tako što ga „stavlja sa strane“, susreće se s negativnim posljedicama. Zbog toga što novac gubi vrijednost tijekom inflacije. Tokom visoke stope inflacije, plaće se povećavaju, ali umirovljenici su u lošem položaju jer nemaju koristi od toga. Zato jer se radi o niskim i fiksnim primanjima.

Od većih problema današnjice uz inflaciju je i zaštita okoliša, to jest klimatske promjene, problemi s otpadom, loša kvaliteta zraka i slično. Kako bi se smanjio ekološki problem uvedene su razne mjere i rješenja. Ekološki proizvodi koje možemo pronaći na policama trgovine jedno su od rješenja. Kupci tijekom inflacije odlučuju se za kupnju neekoloških proizvoda koji su jeftiniji od ekoloških proizvoda.³¹

Tijekom inflacije otežana je proizvodnja zbog nesigurnih kalkulacija, poduzeće nikad ne zna po kojoj cijeni će nabaviti materijal, sirovine, radnu snagu i slično.

²⁹ <https://www.investopedia.com/ask/answers/111414/how-can-inflation-be-good-economy.asp>

³⁰ Lovrinović, Ivan; Ivanov, Marijana (2009): Monetarna politika, RRIIF, str. 423.

³¹ <https://www.glas-koncila.hr/zasto-su-neekoloski-proizvodi-jeftiniji/>

Povećano je krijumčarenje i aktualnost crne burze zbog cijena koje ne izražavaju realne odnose. Inflacija utječe na raspodjelu i dolazi do zaoštavanja suprotnosti između sela i grada te nepravednog pogađanja onih koje treba štititi. Vanjski ekonomski odnosi pate zbog povlačenja domaćih i stranih kapitala u inozemstvo te dolazi do slabljenja deviznih rezervi.³²

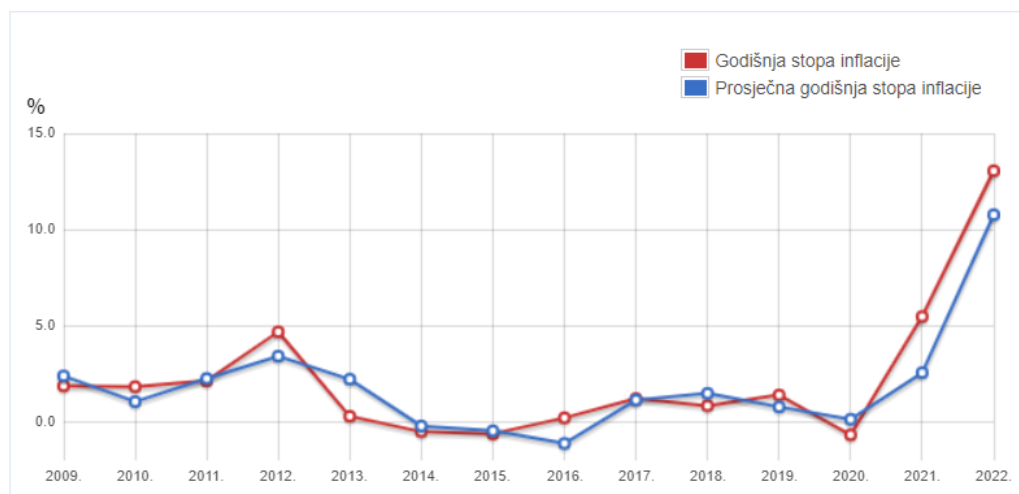
Zaključno, što je viša inflacija to je gospodarski rast niži. Poznati makroekonomist Robert Barro ustanovio je da porast inflacije reagira na smanjenje realnog BDP-a, kao i na smanjenje udjela investicija u BDP-u.³³ Gospodarstvo pati od visokih troškova, a ljudi od iluzije novca.

³² <https://www.economicshelp.org/macroeconomics/inflation/costs-inflation/>

³³ <https://hrcak.srce.hr/file/53680>

6. ANALIZA INFLACIJE U HRVATSKOJ

Slika 5. Godišnje i prosječne godišnje stope inflacije od 2009. do 2022.

Izvor: izrada autora³⁴

Grafikon prikazuje godišnje i prosječne godišnje stope inflacije u period od 2009. do 2022. godine. Stopa inflacije izračunana je na temelju podataka indeksa potrošačkih cijena. Najveći porast vidljiv je 2022. godine kad je godišnja stopa inflacije iznosila 13.1%, a prosječna 10.8%.

Prema Nacrtu proračunskog plana za 2023. godinu³⁵ najznačajniji doprinos rastu indeksa potrošačkih cijena predviđa se od cijena hrane i energije. Trenutno stopa inflacije iznosi 7.6%.³⁶

2020. godine Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) proglasila je globalnu pandemiju bolesti COVID-19. Uvedene su preporučene epidemiološke mjere koje su utjecale na dotadašnji život ljudi. Posljedice pandemije su mnogobrojne. Došlo je do smanjenja potrošnje i konzumacije ugostiteljskih usluga što je uzrokovalo pad BDP-a.³⁷ Zbog smanjenje potrošnje došlo je do gomilanja novaca. Najviše su se uvozili i izvozili proizvodi namijenjeni u zdravstvene svrhe. Sve je to posljedično dovelo do povećanja cijena energenata na svjetskom tržištu. Cijene većine drugih sirovina poput žitarica su također povećane. U Hrvatskoj cijene benzina i dizela kontinuirano se povećavaju na tjednom nivou. To može u određenom vremenskom pomaku utjecati na povećanje javnog prijevoza.

2022. godine pokrenuta je masovna invazija na Ukrajinu od strane Rusije. Donijete su određene sankcije koje su utjecale na gospodarstvo.³⁸ Desilo se poskupljenje energenata poput prirodnog plina i sirove nafte. Isto tako, poskupljenje prehrambenih proizvoda poput suncokretovog ulja, ječma, pšenice, kukuruza,...

³⁴ <https://web.dzs.hr/calcinfl.htm>

³⁵ <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/hrvatska-i-eu/ekonomski-programi-u-okviru-eu-2355/nacrt-proracunskog-plana-republike-hrvatske-za-2023-godinu/3360>

³⁶ <https://podaci.dzs.hr/>

³⁷ <https://www.hnb.hr/documents/20182/4048103/i-066.pdf/4a8ceebd-97a7-5af1-e761-e518d93319bf>

³⁸ https://www.hnb.hr/javnost-rada/rat-u-ukrajini/html/-/asset_publisher/lwOTLx5fWZDC/content/utjecaj-rata-u-ukrajini-na-inflaciju-potrosackih-cijena

Zbog smanjenja uvoza tih proizvoda znatno je povećana cijena. I dalje su prisutni rizici od dodatnog rasta cijena koje ovise o tijeku i trajanju rata.

6.1. Učinak uvođenja eura na inflaciju

Hrvatska je 1. siječnja 2023. godine uvela euro kao novu službenu valutu. Među građanima pojavila su se mnoga pitanja, na kraju krajeva strah od inflacije. Na temelju istraživanja pokazalo se da je učinak konverzije nacionalnih valuta u euro na rast potrošačkih cijena u zemljama koje su dio europodručja u pravilu blag i jednokratian.³⁹ Iskustvo Hrvatske nije odstupilo od iskustava drugih zemalja. U siječnju i veljači efekt uvođenja eura bio je blag i iznosio je 0.4 postotna boda.⁴⁰

Zanimljiva je razlika između percipirane i izmjerene inflacije. U doba velikih promjena kao što je skorašnje uvođenje eura dolazi do narušavanja povjerenja građana u službenu statistiku. Veliki broj država susretao se s iznimno visokom percipiranom inflacijom tokom prelaska s nacionalne valute na euro. Primjer iz 2021. godine govori o percepciji rasta cijena u Hrvatskoj koja je bila značajnije dramatičnija od podataka Državnog zavoda za statistiku. Percipirana inflacija u listopadu 2021. godine iznosila je 24%, dok je stvarna bila tek 3.8%.

³⁹ <https://hrcak.srce.hr/file/305821>

⁴⁰ <https://www.hnb.hr/-/rast-cijena-zbog-uvodjenja-eura-iznosio-je-0-4-postotna-boda>

7. SUZBIJANJE INFLACIJE

Inflacija predstavlja problem cijelog svijeta što upućuje na problem koji je teško rješiv na nacionalnoj osnovi. Otežava djelovanje kreatora ekonomske politike. Sva područja ekonomske politike (fiskalna, monetarna, vanjskotrgovinska i druge) bave se povećanjem cijena. Spomenuto je da se inflacija ne javlja u istom obliku i zbog istog uzroka dva puta. Model antiinflacijskog programa služi kod prvog koraka koji je otkrivanje uzroka inflacije. Nakon toga definiraju se mjere koje će biti potrebne u borbi protiv inflacije.

Stabilizacija se može predstaviti kao smirivanje inflacije u prvom redu što uključuje širok izbor, a neki od izbora su: stabiliziranje ciklusa privredne aktivnosti, stabiliziranje stopa zapošljavanja, stabiliziranje fluktuacija u veličini deficita platne bilance.⁴¹ Antiinflacijska politika sastavni je dio stabilizacijske politike, a predstavlja skup metoda koje imaju funkciju u suzbijanju inflacije, a dio su opće ekonomske politike. Ovisno o uzroku primjenjuju se različite kombinacije mjera i instrumenata ekonomske politike (monetarne, fiskalne,...). Monetarna politika čini neizostavan instrument antiinflacijske politike.⁴²

Razliku između fiskalne i monetarne politike čini to što fiskalna politika ima anticikličnu ulogu i antiinflacijski zadatak što ju čini efikasnim sredstvom za izravnavanje privrednih ciklusa. Dok monetarna politika stabilizira monetarnu komponentu tržišta na način da opskrbljuje privredu potrebnom količinom novca te uravnotežuje ponudu i potražnju novca. Situaciju troškovne inflacije monetarna politika ne može regulirati, a u reguliranju strukturne inflacije potpuno je nemoćna.

Ukoliko se gospodarstvo suoči s inflacijom troškova kao uzrokom, naglasak će biti na snižavanju troškova proizvodnje koji su uzrokovali opći porast cijena, kao što je npr. rast cijena nafte ili plaća. Zbog loših iskustava mnoge visokorazvijene zemlje pristupile su programu smanjivanja ovisnosti svojih gospodarstava o nafti što je rezultiralo velikim uspjehom. S druge strane, ako je riječ o inflaciji potražnje tada se antiinflacijski program temelji na njezinom smanjivanju. U tom slučaju središnja banka može smanjiti količinu novca u optjecaju. Na taj način izravno utječe na njegove cijene odnosno kamatne stope što dovodi do destimuliranja investicijske potrošnje. Država ima važnu ulogu u smanjenju svoje potrošnje i to čini na način da smanji deficit proračuna ili smanjenje samoga proračuna.

U nastavku su opisane mjere kontrole i suzbijanja inflacije, a to su: mjere administrativne kontrole, mjere stabilizacije i valutne reforme.

Mjere administrativne kontrole provode se izravno preko središnje banke kroz određene instrumente i postupke. Pomoću tih mjera ne može se uspostaviti monetarna ravnoteža, ali privremeno se odgađa djelovanje inflacije. Tržišno-političke mjere propisuju cijene, racionaliziraju potrošnju, ograničavaju investicije, propisuju maksimalne plaće i drugo. Monetarno-političke mjere provode restrikciju potrošačkih kredita, blokiraju novčana sredstva depozitnim novcem i slično. Financijsko-političke mjere djeluju na veća porezna opterećenja, plaćanje poreza unaprijed, vraćanje dugova središnjoj banci i tako dalje.

⁴¹ Korošić, Marijan (1986): Inflacija i mogućnosti suzbijanja, str. 43-44.

⁴² <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike>

Mjere stabilizacije gospodarstva su mjere kojima država nastoji eliminirati identificirane uzroke inflacije gospodarskim mjerama. Tržišno-političke mjere odnose se na iznimnu intervenciju države u ponudi roba, porast proizvodnje materijalnih dobara, usporavanje porasta plaća u odnosu na porast proizvodnog rada i slično. Monetarno-političkim mjerama utječe se na smanjenje cijena domaćeg novca u odnosu na strani, povećanje kamatnih stopa, restrikciju kredita u gospodarstvu, odnosno selektivna politika kojom se djeluje na povećanje stope obveznih rezervi. Financijsko-političkim mjerama utječe se na prestanak zaduživanja kod središnjih banaka od strane države.

Valutne reforme svoju primjenu pronalaze u trenucima kad inflacija traje dugo i obezvrijedi nacionalnu valutu. Ekonomskim mjerama država vrši zamjenu starog, bezvrijednog novca za novi u omjeru 1:10, 1:100. To čini denominalizacijom novca odnosno dodavanjem nula s desne strane pritom da se ne promijene cijene, plaće i ostali čimbenici. Tehničkim mjerama zamjenjuje se stari novac u novi uz preračun svih cijena, plaća, roba te najčešće nova novčana jedinica.

Stabilnost odnosno relativna stabilnost cijena predstavlja element harmoničnog razvoja.⁴³ Inflacijsko povećanje cijena uzrokuje razne negativnosti stoga je ključno da se ne tolerira. Inflatorna spirala predstavlja ekonomski fenomen koji izaziva niz uzastopnih povećanja cijena proizvodnih čimbenika koji se odražavaju na nadnice i plaće čime se stvara spirala iz koje je teško izaći. U tom slučaju ekonomski mehanizam ima važnu ulogu, ali ne i primarnu.

U cilju saznanja na koji način se stanovništvo bori u slučaju pojave visokih stopa inflacije provedeno je istraživanje. U Hrvatskoj na uzorku od 241 građana postavilo se pitanje o načinima očuvanja vrijednosti imovine u njihovu posjedu.⁴⁴ Prema rezultatima istraživanja, 40% ispitanika stopu inflacije veću od 6% na godišnjoj razini smatra visokom stopom inflacije. 55% ispitanika vrijednost svoje imovine čuva na način da manje troše. Kao najbolji način očuvanja vrijednosti novca smatraju ulaganje u nekretnine. Shodno tome, 76% ispitanika ima u planu kupiti nekretninu.

⁴³ <https://www.rba.gov.au/publications/confs/1997/mishkin.html>

⁴⁴ <https://hrcak.srce.hr/file/420172>

8. INFLACIJA U SVIJETU

Geopolitičke napetosti djeluju na visoke troškove energije, a disbalans opskrbe ugrožava potrošačke cijene. Ishod je dvoznamenkasta stopa inflacije u skoro polovici zemalja diljem svijeta. Na stranici Trading Economics⁴⁵ prikazano je stanje u cijelom svijetu po pitanju stope inflacije.

Slika 6. Stope inflacije diljem svijeta

Country	Last	Previous	Reference	Unit
Cuba	45.48	45.36	May/23	%
Haiti	46.4	47.9	May/23	%
Turkey	47.83	38.21	Jul/23	%
Suriname	54.2	64.95	Jun/23	%
Sudan	63.3	83.6	Feb/23	%
Zimbabwe	101	176	Jul/23	%
Argentina	116	114	Jun/23	%
Syria	139	134	Aug/20	%
Lebanon	254	260	Jun/23	%
Venezuela	398	404	Jul/23	%

Izvor: izrada autora⁴⁶

Tablica prikazuje deset država koje se trenutno bore s najvišom stopom inflacije. Venezuela vodi borbu s najvišom stopom inflacije koja iznosi 398%.

U nastavku bit će izložena dva primjera u kojima su se države suočile s nezapamćenom stopom inflacije.

U Mađarskoj između 1945. i 1946. godine desila se inflacija koja se smatra najgorom u zadnjih stotinjak godina. Ondašnja valuta pengo u jednom je trenu zabilježila mjesečnu inflaciju od 41.900,000,000,000,000%. Svakih 15 sati cijene su se udvostručavale, a dnevna inflacija prelazila je 200%. Takvu situaciju stabilizirala je nova valuta forinta.

Grčka tijekom Drugog svjetskog rata borila se s hiperinflacijom. Krajem 1944. godine mjesečna inflacija dosegla je 13.800%, a cijene su se udvostručavale svakih četiri i pol dana. Ratna situacija opteretila je državu s dugovima, kao što je i financiranje ratnih potreba djelomično iz središnje banke doprinijelo rastu cijena.

⁴⁵ <https://tradingeconomics.com/country-list/inflation-rate?continent=world>

⁴⁶ <https://tradingeconomics.com/country-list/inflation-rate?continent=world>

9. ZAKLJUČAK

Inflaciju često zovu tihim ubojicom bogatstva. Na posljedice koje uzrokuje nitko nije spreman. Suzbijanje inflacije otežava više čimbenika kao što je npr. to da se ne pojavljuje dva puta u istom obliku. Isto tako, prisutna je u različitim društveno-ekonomskim i političkim uvjetima te strukturama koje su pogođene različitim problemima. Svaki inflatorni proces obilježen je drugačijim uzrocima, intenzitetom povećanja cijena, dužinom trajanja, virulentnošću i posljedicama.

Mjerenjem inflacije dobivamo informaciju o stupnju promjena kupovne moći novca. Promjene mogu uzrokovati pozitivne i negativne posljedice. Pozitivne posljedice svakako su u manjini, ali važno ih je prepoznati. Prisutne su razne mjere i metode za smirivanje situacije, ali najvažnija je stabilizacija. Potrebna je relativna stabilnost cijena za harmoničan razvoj. Kod fenomena inflatorne spirale ekonomski mehanizam ima važnu ulogu, ali ne i primarnu. Hrvatska se trenutno bori sa stopom inflacije od 7.6% što ne predstavlja problem, dok Venezuela ima najtežu borbu od svih država gdje je u pitanju stopa od 398%.

Zaključno, ispravnim odabirom antiinflacijske politike kao i pravovremenim sprječavanjem ekonomskih poremećaja osigurava se stabilnost, rast i razvoj gospodarstva, a ujedno i životnog standarda ljudi.

POPIS SLIKA I TABLICA

Slika 1. Phillipsova krivulja.....	3
Slika 2. Inflacija prema intenzitetu	5
Slika 3. Hanke-Krus tablica svjetskih hiperinflacija.....	6
Slika 4. Indeksi potrošačkih cijena u lipnju 2023.	11
Slika 5. Godišnje i prosječne godišnje stope inflacije od 2009. do 2022.	14
Slika 6. Stope inflacije diljem svijeta	18

LITERATURA

Knjige:

1. Babić, M. (2003): Makroekonomija, XIII. Dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Nakladnička kuća Mate, Zagreb
2. Blanchard, Olivier (2007.): Makroekonomija, Zagreb
3. Korošić, Marijan (1986): Inflacija i mogućnosti suzbijanja, Beograd
4. Lovrinović, Ivan; Ivanov, Marijana (2009): Monetarna politika, RRiF
5. Reić, Z., Mihaljević Kosor, M. (2011): Ekonomija, Treće izmijenjeno izdanje, Ekonomski fakultet Split, Split

Internetski izvori:

1. https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/explainers/tell-me-more/html/what_is_inflation.hr.html
2. <https://ba.voanews.com/a/a-37-a-2003-03-23-16-1-85965972/1158349.html>
3. <https://proleksis.lzmk.hr/2951/>
4. <https://hrcak.srce.hr/file/15814>
5. <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/hyperinflation/>
6. https://sites.krieger.jhu.edu/iae/files/2017/04/Venezuela_Enters_the_Record_Book.pdf
7. <https://www.weforum.org/agenda/2022/06/hyperinflation-inflation-interest-rate/>
8. <https://www.economicshelp.org/macroeconomics/inflation/causes-inflation/>
9. <https://hrcak.srce.hr/file/323988>
10. <https://www.investopedia.com/terms/c/coreinflation.asp>
11. <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29174>
12. https://www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/za%20studente/elektronicki%20udzbenici/Krueger_Makroekonomika.pdf
13. <https://www.hnb.hr/statistika/statisticki-podaci/odabrane-nefinancijske-statistike/indeksi-cijena>
14. <https://www.hnb.hr/-/sto-je-inflacija>
15. <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58315>
16. <https://www.hnb.hr/-/inflacija-i-percepcija-inflacije-u-hrvatskoj>
17. <https://www.investopedia.com/ask/answers/111414/how-can-inflation-be-good-economy.asp>
18. <https://www.glas-koncila.hr/zasto-su-needoloski-proizvodi-jeftiniji/>
19. <https://www.economicshelp.org/macroeconomics/inflation/costs-inflation/>
20. <https://hrcak.srce.hr/file/53680>
21. <https://web.dzs.hr/calcinfl.htm>
22. <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/hrvatska-i-eu/ekonomski-programi-u-okviru-eu-2355/nacrt-proracunskog-plana-republike-hrvatske-za-2023-godinu/3360>
23. <https://podaci.dzs.hr/>
24. <https://www.hnb.hr/documents/20182/4048103/i-066.pdf/4a8ceebd-97a7-5af1-e761-e518d93319bf>

25. [https://www.hnb.hr/javnost-rada/rat-u-ukrajini/html/
/asset_publisher/lwOTLx5fWZDC/content/utjecaj-rata-u-ukrajini-na-inlaciju-
potrosackih-cijena](https://www.hnb.hr/javnost-rada/rat-u-ukrajini/html/
/asset_publisher/lwOTLx5fWZDC/content/utjecaj-rata-u-ukrajini-na-inlaciju-
potrosackih-cijena)
26. <https://hrcak.srce.hr/file/305821>
27. <https://www.hnb.hr/-/rast-cijena-zbog-uvodjenja-eura-iznosio-je-0-4-postotna-boda>
28. [https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-
politike](https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-
politike)
29. <https://www.rba.gov.au/publications/conf/1997/mishkin.html>
30. <https://hrcak.srce.hr/file/420172>
31. <https://tradingeconomics.com/country-list/inflation-rate?continent=world>
32. <https://tradingeconomics.com/country-list/inflation-rate?continent=world>